

De kunst van kunst

A man in an orange high-visibility jacket with reflective stripes is kneeling on a grass field. He is looking towards the camera with a slight smile. In the foreground, there is a metal grate and a drainage pipe. The background shows a green field, a fence, and trees under a blue sky with clouds. The man's jacket has a logo that says "oranjewerk".

Projectleider Jeroen Moes (l)
en uitvoerder
Arjan Oude Middendorp
op sportpark Boekelo.

gras

A man with light brown hair, wearing an orange high-visibility jacket with reflective silver stripes and blue jeans, is kneeling on a grass field. He is looking towards the camera with a slight smile. The background shows a clear blue sky with some clouds and a green field.

Na jaren voorbereidingen gaat het dan eindelijk gebeuren: vanaf seizoen 2012-2013 is de nieuwe thuisbasis van voetbalclub BSC Unisson klaar. Het splinternieuwe sportpark Boekelo, onder de rook van Enschede, krijgt twee natuurgrasvelden én een kunstgrasveld. Projectleider Jeroen Moes en uitvoerder Arjan Oude Middendorp van Oranjewoud Realisatie vertellen wat er bij de aanleg van een kunstgrasveld komt kijken. ▶

We liepen zojuist over een kunstgrasmat. Hoe ziet zo'n veld eruit?

Jeroen Moes: "Dat is het makkelijkst uit te leggen aan de hand van een dwarsdoorsnede (zie tekening). In totaal graven we voor een installatie ongeveer vijftig centimeter af. Dan komt er eerst een dikke laag zand van zo'n veertig centimeter, uiteraard voorzien van drainage. Daarop komt tien centimeter lava en dan volgt de kunstgrasmat. Als het veld minder vaak, maar juist wel op topniveau wordt gebruikt, zit er nog een shockpad tussen. Bijvoorbeeld in stadions van professionele voetbalclubs zoals Heracles. Hier in Boekelo moet er zo vaak mogelijk op gespeeld worden, dus vegen we meer zand en rubber tussen de kunstgrasvezels."

Bestaat er dan kwaliteitsverschil tussen kunstgrasvelden?

Arjan Oude Middendorp: "Beide type kunstgrasvelden zijn gemaakt volgens de strengste FIFA-norm. Alleen houdt een veld met een shockpad - een kortere vezel - minder zand en rubber vast. Wanneer je een looptijd van tien jaar aanhoudt, betekent het dat de kwaliteit van het veld afneemt met zo'n 5 procent. Voor kunstgrasvelden zonder shockpad is dit 10 tot 20 procent. Maar dan nog zit de mat ruim binnen de FIFA-norm."

Dit is dus een veld voor de breedtesport. Maar kun je er ook andere sporten op doen?

Jeroen Moes: "Nee, dit is specifiek voor voetbal. Kunstgras voor tennis of hockey ziet er heel anders uit. Op dit veld kun je niet hockeyen: hockey is een balrol-sport en op dit veld blijft de bal gewoon liggen."

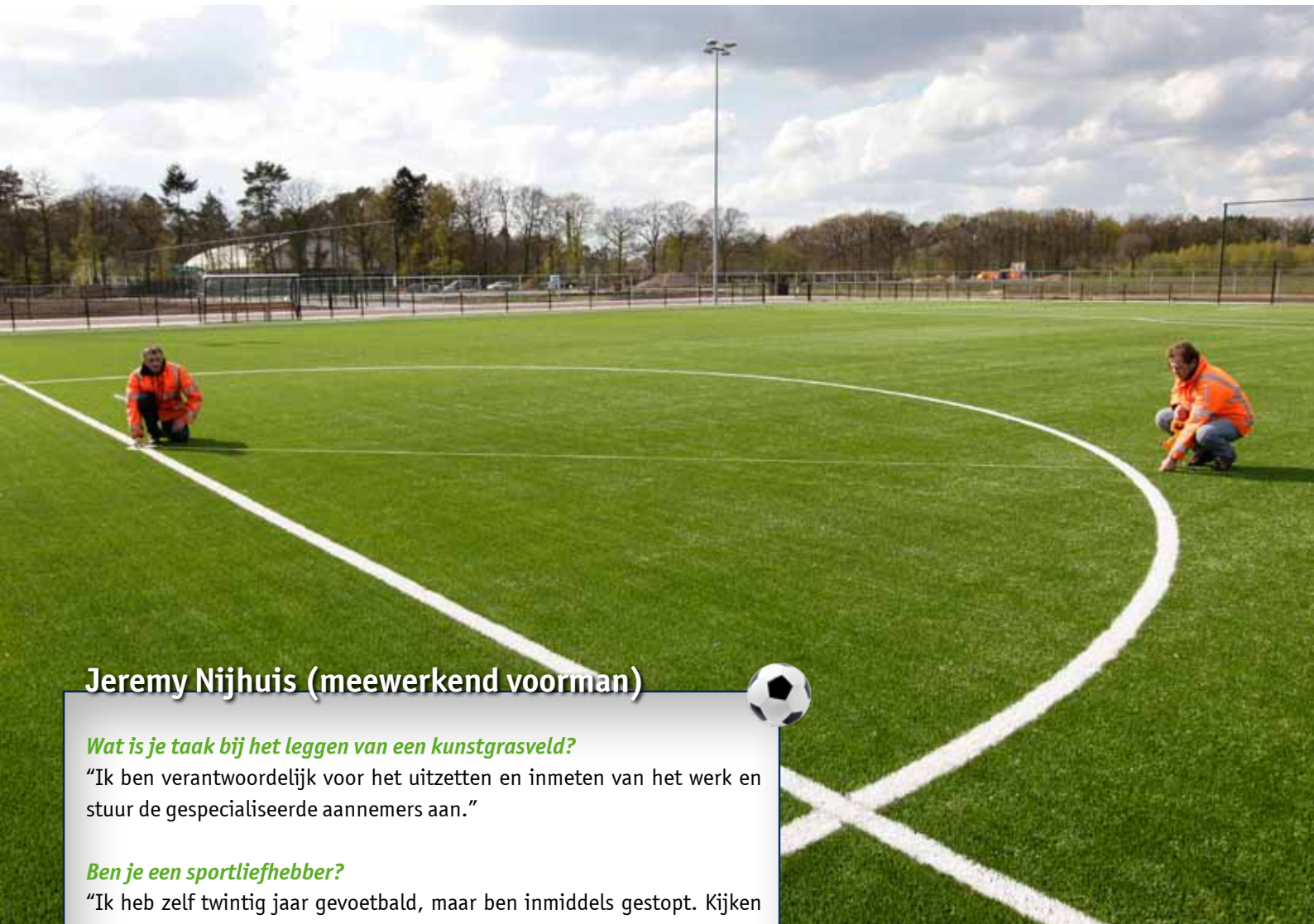
En een EK of WK op kunstgrasvelden?

Arjan Oude Middendorp: "Dat zou best kunnen. Kunstgras heeft hele strikte normen. Als je overal kunstgras hebt liggen, zijn de omstandigheden hetzelfde. Sommige topvoetballers klagen over kunstgras, maar dat is gewoon gewenning. Over een paar jaar hoor je ze niet meer."

Jeroen Moes: "Je ziet nu al dat jongere spelers liever op kunstgras voetballen. De jeugd wil niet anders, is er ook al aan gewend. Belangrijk voordeel: een kunstgrasveld is veel efficiënter in te zetten en makkelijker te onderhouden."

Hoe lang duurt de aanleg van een kunstgrasveld?

Jeroen Moes: "Voor ons is de zomervakantie - als de voetballers niet spelen - het ideale aanlegmoment. Per veld zijn we tien tot twaalf weken bezig. Maar dan moet alles perfect verlopen. Je kunt je voorstellen dat de aanvoer van 1.100 tot 1.300 ton lava per schip volgens planning gelost moet worden om de zaken op rolletjes te laten lopen. En dat is nog maar een detail. Een héél groot detail, dat is waar." ■

Jeremy Nijhuis (meewerkend voorman)

Wat is je taak bij het leggen van een kunstgrasveld?

“Ik ben verantwoordelijk voor het uitzetten en inmeten van het werk en stuur de gespecialiseerde aannemers aan.”

Ben je een sportliefhebber?

“Ik heb zelf twintig jaar gevoetbald, maar ben inmiddels gestopt. Kijken doe ik nog wel. En ja, als ik naar een voetbalwedstrijd kijk, let ik ook altijd even op het veld. Vooral als ik zelf heb meegewerkt, zoals aan het kunstgrasveld van Heracles. Maar ook het natuurgrasveld van NEC in Nijmegen.”

Kies je voor kunstgras of ga je voor puur natuur?

“Tegenwoordig is er weinig verschil, de kwaliteit is vrijwel hetzelfde. We leggen trouwens niet alleen voetbalvelden aan, maar ook tennisbanen, hockeyvelden en bijvoorbeeld middenbermen. In principe is het werk daarbij voor mijzelf hetzelfde.” ■

Jan Kosse (machinist)

Wat is je taak bij het leggen van een kunstgrasveld?

“Ik zorg ervoor dat de ondergrond van het veld op tijd klaar is, zodat het gekeurd kan worden. Dat betekent dat ik het volledig vlak moet opleveren, want er mogen geen oneffenheden in een veld zitten. Wat veel mensen niet weten, is dat in een veld altijd afschot zit. Zou een voetbalveld volledig waterpas aangelegd worden, dan lijkt het juist alsof het in een kuil ligt. Gezichtsbedrog, maar om dat te voorkomen zorgen we dus voor een soort vals plat.”

Heb je een opleiding gevolgd?

“27 jaar geleden kwam ik via een regeling voor langdurig werklozen bij Oranjewoud terecht en inmiddels werk ik twintig jaar in 'de kunstgras'. Ik heb mezelf het werk eigen gemaakt door destijds goed te kijken naar mijn ervaren collega's. Op een gegeven moment ben ik zelf op de trekker gesprongen. Je moet er een beetje gevoel voor hebben en je moet heel precies kunnen werken. Eén hapering kan al leiden tot een oneffenheid in de ondergrond, die weer leidt tot afkeuring. Ik durf wel te zeggen dat negen van de tien velden meteen goed zijn, maar bij elke keuring is het toch weer spannend. En dat moet ook, want daardoor blijf je scherp. Het is net topsport.”

Voel je je betrokken bij je werk?

“Ik ben zeven dagen in de week met het werk bezig. Want in mijn vrije tijd fiets ik geregeld naar velden die we in de buurt hebben aangelegd. Even kijken hoe ze erbij liggen. ■

John Papakonstantinou (legploeg)

Wat is je taak bij het leggen van een kunstgrasveld?

“Met een ploeg van zes man leg ik het kunstgras uiteindelijk op de onderlaag. Per voetbalproject zijn we meestal acht dagen bezig.”

Dus je bent een soort tapijtlegger?

“Daar zou je het mee kunnen vergelijken, maar het is toch wezenlijk anders. Zo gebruiken wij nooit haakmesjes als we het kunstgras op maat snijden. We snijden juist van onderaf, omdat we anders de kunstgrasvezels beschadigen en dat is funest voor de kwaliteit van het veld. Er zijn hier geen opleidingen voor, je leert het in de praktijk.”

Je legt alleen voetbalvelden aan?

“Nee hoor, zeker niet. Ook tennisbanen en hockeyvelden. Onlangs hebben we nog een adventure-golfbaan aangelegd. Een interessante klus vanwege de vele bochten in het parcours. In 2010 hebben we ruim één miljoen vierkante meter kunstgras aangelegd, waarvan een merendeel nu als voetbalveld wordt gebruikt. We komen overal, zo ben ik al van China tot Amerika geweest voor mijn werk.”

Is het zwaar werk?

“Nee, dat niet. Maar je moet wel nauwkeurig zijn. En je zit constant op de knieën, dus dat maakt het zwaarder. Het is ook net zo zwaar als je het zelf wilt maken.”

Voetbalfanaat?

“Ik heb altijd gevoetbald, maar ben gestopt nadat ik twee keer mijn knie verdraaide. Eén keer op gewoon gras en mijn laatste wedstrijd was mijn eerste op kunstgras. Een mat van de concurrent, maar het lag niet aan de ondergrond dat ik geblesseerd raakte. Puur toeval.” ■

